

YASHIL

**IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT**

*Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik,
ilmiy, ommabop jurnal*

**"AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR
RIVOJLANTIRISHDA BUXGALTERIYA HISOBI,
IQTISODIY TAHLIL VA AUDITNING ROLI HAMDA
ISTIQBOLDAGI VAZIFALAR" MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA**

MAXSUS SON / №5

BASE **ULRICHSWEB™**
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE **OPEN ACCESS**

LIBRARY.RU **INDEX COPERNICUS**
НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА INTERNATIONAL

ROAD **Crossref**

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE
Academic Resource Index
ResearchBib

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

2025-yil 17-18 aprel

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA
MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA
BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 479 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukxonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 28-fevraldagi 333/5-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

1-SEKSIYA: BUXGALTERIYA HISOBI, IQTISODIY TAHLIL VA AUDITNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	12
SUT YO'NALISHIDAGI QORAMOLCHILIKDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBI VA MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	13
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Karimov Ikrom, Abduganieva Dildora	
MEHNAT HAQI BO'YICHA MUOMALALARDA XATO, FIRIBGARLIK VA NOQONUNIY AMALLARNI SUD BUXGALTERIYA EKSPERTIZASI USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	17
Xasanov Baxodir Akramovich	
G'ALLACHILIK KLASTERINING TASHKILY MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH.....	20
Dusmuratov Radjabbay Davlatbaevich, Ilmuratov Shavkat Maxsumovich	
KORXONA TOVAR-MODDIY ZAXIRALARI QADRSIZLANISHI AUDITNING METODOLOGIK ASOSLARI	24
Urazov Komil Baxramovich, To'rayeva Farida Rustamovna	
AGROKLASTERLAR ICHKI SOTISH JARAYONIDA TRANSFERT BAHOLARNI BELGILASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	28
Eshmuratov Ulug'bek Tashmuratovich	
KONSOLIDASIYALASHGAN MOLIVYVIY HISOBOTLARNI TUZISHNING BUGUNGI KUNDAGI ZARURATI.....	34
Avazov Iloxom Ravshanovich	
MOLIVYVIY HISOBOTNING BARQARORLIK STANDARTLARI	37
Kurbanov Ziyat Niyazovich	
ВВЕДЕНИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЗАТРАТ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	41
Серекбаева Сауле Габитовна, Эшмуратов Улугбек Ташмуратович	
TOVAR-MODDIY QIYMATLIKLAR AUDITINI AUDITNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	46
Raximova Umida Rabbimovna	
AGROIQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA JORIY AKTIVLAR INVENTARIZATSIYASINI O'TKAZISH VA UNING TAHLILI USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	49
Ruziyeva Dilafruz Faxriddinovna	
INVESTITSYAVIY JOZIBADORLIKNI OSHIRISHDA INVESTITSIYA MUHITI VA UNI SHAKLLANTIRADIGAN OMILLAR.....	51
Abduganiyev Jahongir Behzod o'g'li, Eshmuratov Ulug'bek Tashmuratovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINING XUSUSIYATLARI.....	55
A.I.Alikulov, M.Sh.Baxriyev, M.N. Fayzullaev	
G'ALLACHILIK KLASTERLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI VA XORIJ TAJRIBALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	59
Yuldashev Sherali Xaitovich, Xusanov Jaloliddin Xolmamat o'g'li, Tolibov Azamatjon Olimovich	
STRATEGIES FOR ADVANCING THE STANDARDS RELATED TO ACCOUNTING FOR FOREIGN EXCHANGE RATE FLUCTUATIONS IN UZBEKISTAN	63
Urazov K.B., Umarova Sh.K.	

BUXGALTERIYA HISOBINING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA LOGISTIKA XARAJATLARI HISOBI VA HISOBOTLARINI YURITISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	68
Nasim Boboev, Yorbekova Dilorom Muxammadqulovna, Umidullo Fayzullaev	
ASPECTS OF ACCOUNTING CONFIGURATION AND ORGANIZATION IN MODERN ECONOMIC SETTINGS.....	73
Hamdamova Guljahon Ablokulovna, Bahodirov Qosimxon Nasimxon o'g'li, Abdixalimov Nodirbek Abdumutal o'g'li	
ФИНАНСОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ КЛИЕНТОВ: АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ В БАНКОВСКОЙ ПРАКТИКЕ	77
Нарзиева Гузаль Бахтиёровна	
BARQAROR O'SISH MAQSADLARIGA ERISHISHDA SIRKULAR IQTISODIYOTNING AHAMIYATI VA UNI MOLİYALASHTIRISH MASALALARI.....	81
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSİYALARNING AHAMIYATI.....	85
Raximova Umida Rabbimovna, Elmurodova Dilnoza Farxodovna, Rasulova Sevinch Shodiyor qizi	
THE ROLE OF INTERNAL AND EXTERNAL AUDIT IN STRENGTHENING CORPORATE GOVERNANCE IN UZBEKISTAN	88
Urazov Komil Bahromovich, Oblokulov Sukhrob Usmon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA BOSHQARUV HISOBI (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA).....	90
Xamdamova Guljaxon Ablokulovna, Shakaraliyev Avazbek Xasan O'g'li, Daniyurov Xurshid Baxtiyurovich	
АДАПТАЦИЯ ФИНАНСОВОГО УЧЕТА МНОГОПРОФИЛЬНЫХ ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВ К МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	93
Ёрбекова Дилором Мухаммадқулловна, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Мамадиёров Хусниддин Хасанович	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA INVENTARIZATSIYA NATIJALARI TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH XUSUSIYATLARI.....	97
Ruziyeva Dilafuz Faxriddinovna	
ASALARICHILIK XO'JALIKLARIDA BIZNES JARAYONLARI HISOBINING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI	100
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ICHKI AUDITNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	107
Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li	
IQTISODIYOTNI JADAL RIVOJLANTIRISHGA QARATILGAN ISLOHOTLAR SHAROITIDA G'ALLACHILIK KLASTERLARINI TASHKIL ETISHNING ZARURATI, MOHIYATI VA ISTIQBOLLARI.....	111
Yuldashev Sherali Xaitovich, Pardaboyev Asror O'lmas o'g'li	
AGROKLASTERLARDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI MOLİYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	115
Abdushukurov Xondamir Botiraliyevich, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
BANK SEKTORINING DOLZARB MUAMMOLARI VA ULARNI HAL QILISH YO'LLARI.....	120
Narziyeva Guzal Baxtiyurovna, Toshmurodova Dilbar Muzaffar qizi, Zarmaxmatov Nomozjon Boxodir o'g'li	
THE STATUS OF ACCOUNTING TODAY	123
Hamdamova Guljahon Ablokulovna, O'ktamov Nuriddin Abdumalik O'g'li, Raxmatullayev Abdullajon Murodullo O'g'li	
CHANGES IN THE STRUCTURE OF AGRICULTURE OF UZBEKISTAN AND THEIR ECONOMIC-STATISTICAL ANALYSIS.....	126
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna, Raxmatullayev Abdullajon Murodullo ugli	

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH.....	130
Raximova Umida Rabbimovna, Abdurahmanova Jasmina Baxtiyorovna	
KORXONALARDA XARAJATLAR HISOBINING ZAMONAVIY USULLARI.....	133
Tilabov Shohruh Baxriddin o‘g‘li	
QISHLOQ XO‘JALIK KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH JARAYONLARI.....	137
Ishurdiev Hasan Abdigapparovich, Rasulberdiyev G‘ayratjon Sharof o‘g‘li, Xusanov Shohjahon Shavxidin o‘g‘li, Rustamova Dildora Dunyodjon qizi	
BUDJET HISOBINING IQTISODIYOTIMIZDA TUTGAN O‘RNI VA UNING O‘ZIGA XOS JIHATLARI.....	143
Tuxtayev Zafar Mamatkulovich	
XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA ASOSIY VOSITALARNING TASHKILY-USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	147
Fayzullayev Murodbek Nematullayevich, Alikulov Abdimo‘min Ismatovich	
2-SEKSIYA: INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....	151
KAMBAG‘ALLIK MUAMMOSI, UNI BARTARAF ETISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HOZIRGI HOLATI.....	152
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Aslonov Xotamjon Sharifboy o‘g‘li, Esirgapov Diyor Akramovich	
BULUTLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SOLIQ HISOBOTI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	157
Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
“YASHIL IQTISODIYOT” GA O‘TISH ZARURIYATI VA UNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	162
Olmasov Umidjon G‘iyosovich, Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA CHORVACHILIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	168
Kudratov Rizo Turdibayevich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....	172
Ruziyeva Dilafruz Faxriddinovna	
“OZIQ-OVQAT ISROFI VA U BILAN KURASHISH STRATEGIYALARI”.....	176
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Abduqahhorov Najmiddin Sayfiddin o‘g‘li, Vaslidinov Behruz Vaslidinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLINING IQTISODIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	182
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....	185
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Azimjon Baxodirov, Ilhom Mamatqulov	
XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI QISHLOQ JOYLARIDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH.....	190
Xamdanova Nasiba Ablakulovna, Boyjigitov Kamronbekmirzo Sobirjon o‘g‘li, Baxriddinov Abubakir Oloviddin o‘g‘li	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA KICHIK BIZNESNING ROLINI OSHIRISH.....	195
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Ollonazarova Mavlyuda Shixnazar qizi	
XIZMAT KO‘RSATISHDA ELEKTRON TIJORATNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	199
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Safarova Baxora Aslamovna, Bozorova Beg‘ubor Tolib qizi, Murodqulova Mexrangiz Dilshodovna, Avazboyeva Ruxshona Azizovna	

CHORVACHILIKDA VETERINARIYA XIZMATLARINING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	202
Eshanqulov Sirojiddin Xakimovich	
O'ZBEKISTONDA LOGISTIK MARKAZLARNI RIVOJLANTIRISHNING HOLATI VA ISTIQBOLLARI	206
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Tursunaliyev Abdulaziz Shokirjon o'g'li, Toshniyozov Anvarbek Alisher o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGINI RAQAMLASHTIRISH: KELAJAK TEXNOLOGIYALARI	211
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Bilolbek Quvonchbek o'g'li Boytemirov	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM OMILLARI	215
Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Iymonqulova Mavluda O'rozali qizi, Raxmonberdiyev Sherzod Alisher o'g'li	
ЗАНЯТОСТЬ И СОКРОЩЕНИЕ БЕЗРОБОТИЦЫ В УСЛОВИЯХ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ	219
Назарова М.Ш., Бердикулов Р.А.	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI SAVDOSINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI.....	226
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
“YASHIL IQTISODIYOT”NI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARIDA INTELLEKTUAL MULKNING AHAMIYATI	230
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Dilnurabonu Faruxovna Amrillayeva, Muqaddas Muxamadaliyevna Xusenova	
UZUMCHILIK TARMOG'IDA IQTISODIY SAMARADORLIKKA ERISHISHDA SUVDAN TEJAMKORLIK BILAN FOYDALANISHNING IMKONIYATLARI.....	235
Salamov Ibroxim, Jonibekov Faxriddin Bektazarovich	
QISHLOQ HUDUDIDA KICHIK BIZNES SOHASINI RIVOJLANTIRISH	239
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna	
BOZOR IQTISODIYOTIDA MULKCHILIK MUNOSABATLARINI AMALGA OSHIRISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	243
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Muqaddas Muxamadaliyevna Xusenova, Dilnurabonu Faruxovna Amrillayeva	
GLOBAL BIZNESDA STRATEGIK YONDASHUVLAR.....	247
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Umrzoqov Adxam, Mirzabayev Shoxruhjon Orzumurodovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVATLASH TIZIMI TAHLILI	251
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Ibragimov Jahongir Ilhom o'g'li, IbragimovBotir Uktambov o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO SIYOSATI.....	257
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Inomjon Rustam o'g'li Xo'jaqulov, Sherzod Mexriddinovich Raxmatullayev	
THE SOCIO-ECONOMIC IMPORTANCE OF ACCELERATED DEVELOPMENT OF THE SERVICE SECTOR IN A MODERN MARKET ECONOMY	262
Khamdamova Nasiba Ablakulovna, Rasulberdiyev G'ayratjon Sharof o'g'li, Ro'zmatov Feruzbek Inoyat o'g'li	
“YASHIL IQTISODIYOT” TAMOYILLARINI AMALGA OSHIRISHDAGI ASOSIY VAZIFALAR	265
Xudoyberdiyev.U.X., Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
YOSHLAR ORASIDA KICHIK BIZNES SOHASINI RIVOJLANTIRISH.....	268
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Ollonazarova Mavlyuda Shixnazar qizi	
O'TISH DAVRIDAGI IQTISODIYOTDA KICHIK KORXONALARNING LOGISTIKA TIZIMI	273
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Islomjon Jamshedovich Jamshedov	
GLOBAL ISISH SABABLARI VA UNING IQTISODIY OQIBATLARI.....	278
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Boyjigitov Kamronbekmirzo Sobirjon o'g'li, Mirzabayev Shoxruhjon Orzumurodovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
SERVIS XIZMATI KO'RSATISHDA CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAHSULOTLARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	282
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	

AGROTURIZMNING YASHIL IQTISODIYOTDAGI O‘RNI VA AHAMIYATI: O‘ZBEKISTON UCHUN XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA TAKLIFLAR.....	287
Ergashboyev Minghojiddin Jasurbek o‘g‘li, Yuldoshev Husniddin To‘lqin o‘g‘li, Eshmuradov Ulug‘bek Tashmuratovich	
“YASHIL” IQTISODIYOTGA O‘TISH ORQALI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO‘NALISHLARI	293
Kudratov Rizo Turdibayevich	
PARRANDA TUXUMINI YETISHTIRISHDA EKOLOGIK MUHITNING IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHGA TA‘SIRI.....	297
Vaslidinov Bexruz Vaslidinovich, Salamov Ibrohim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
TIJORAT BANKLARIDA INTELLEKTUAL MULK DAN FOYDALANISH XUSUSIYATLARI.....	302
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Sherzod Mexriddinovich Raxmatullayev, Inomjon Rustam o‘g‘li Xo‘jaqulov	
CHO‘L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAHSULOTLARI SOTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH VA TARMOQNI MODERINIZATSIYALASH	308
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o‘g‘li	
IQTISODIY TENGSIZLIK VA U BILAN KURASHISH USULLARI.....	313
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Mahammadahliyev Muhammadkarim, Abduzoirov Sarvarbek Sanjar o‘g‘li, Jumayev Azamat Uchqun o‘g‘li	
“YASHIL” IQTISODIYOT VA UNING O‘ZBEKISTONDA BANDLIKKA TA‘SIRI.....	316
Nazarova M.Sh., Berdiqulov R.A.	
SAMARQAND VILOYATIDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	322
Jo‘raqul Rahmiddin o‘g‘li Yaxshiliqo, Farhod Mahmudovich Tirkashev	
O‘ZBEKISTONDA “YASHIL” IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VAZIFALARI VA BOSQICHLARI	327
Maryam Sharipovna Nazarova, Farhod Mahmudovich Tirkashev, Azimjon Baxodirov Ilhom Mamatqulov, Ilhom Mamatqulov	
QISHLOQDA YASHOVCHI AYOLLAR – MEHNAT RESURSLARINING ISHSIZLIK MASALALARI	332
Murtazayev Olim, Murtazayev Akbarxon Olimovich	
XXI-ASRDA SHAKLLANGAN YANGI IQTISODIYOTLAR TARKIBIDA KREATIV IQTISODIYOT PRINSIPLARI VA TURLARINING NAZARIY MASALALARI.....	336
Mamayunus Pardayev, Obid Pardayev	
ISHSIZLIKNING ZAMONAVIY SHAKLLARI VA BANDLIKNI OSHIRISHDA STRATEGIK YONDASHUVLAR.....	340
Navruzbek Azimjonovich Rajabov, Safarova Bahora Aslamovna	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA MEHNAT BOZORI TRANSFORMATSIYASINING YANGI TALABLAR DOIRASIDA TAKOMILLASHUVI	344
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Babanazarova Sevara Abdunazarovna	
YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH MUHIM VA DOLZARB MASALALARDAN BIRIDIR	348
Mirzayev Qulmamat Djonuzokovich, Mirzayev A	
QISHLOQ XO‘JALIGIDA AGROTURIZM SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI VA ISTIQBOLLARI.....	352
Ergashboyev Minghojiddin Jasurbek o‘g‘li, Kudratov Rizo Turdibayevich	
XO‘JALIK YURITUVCHI SubyektLARDA INSON RESURSLARINI BAHOLASH VA TAHLILIGA NAZARIY YONDASHUVLAR	358
Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusova, Babanazarova Sevara Abdunazarovna, Mamayunusov Temur Olimovich	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK TA'LIM VA UNI RIVOJLANTIRISH CHORA-TADBIRLARI.....	362
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Abduzoirov Sarvarbek Sanjar o'g'li, Solayev Sanjar Hamdam o'g'li	
MEHNAT BOZORI TRANSFORMATSIYASIDA ZAMONAVIY TALABLARDAN KELIB CHIQADIGAN YONDOSHUVLAR.....	365
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Mamayunusov Temur Olimovich	
3-SEKSIYA: QISHLOQ XO'JALIGINI RAQAMLASHTIRISH: KELAJAK TEXNOLOGIYALARI.....	369
ЦИФРОВИЗАЦИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА: ТЕХНОЛОГИИ БУДУЩЕГО.....	370
Muxamediyeva Dilnoz Tulkuynovna, Saфарова Лола Улмасовна	
IQTISODIY-MATEMATIK MODELLASHTIRISH: MEVA-SABZAVOTCHILIK KLASSTERLARI EKIN MAYDONLARINI TAKOMILLASHTIRISH	374
Urdushev Xamrakul, Sirojiddin Eshanqulov	
BOG'DORCHILIK TARMOG'INING HOLATI VA RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARINING EKONOMETRIK TAHLILI	379
Akbarov Husan O'zbekxonovich, Urdushev Xamrakul, Jalilov Shoxrux Zafar o'g'li	
EMOTIONAL INTELLIGENCE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: IMPORTANCE, DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION	383
Koshkaldal Iryna, Celms Armands, Gurskiene Virginija, Dombrovska Olena	
О МЕТОДИКЕ ОБУЧЕНИЯ УЧАЩИХСЯ РЕШЕНИЮ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ГОЛОВЛОМОК НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	386
Aktamova Vasila Ukatamovna, Ahtamova Z.U., Muradova Mexribon Sobirovna	
FIZIKA FANINING O'ZBEKISTON AGRAR IQTISODIYOTIDAGI DOLZARB MUAMMOLARINI HAL ETISHDAGI POTENTIALI.....	393
R. Berdiyev, U. E. Nurimov, B. U. Amonov	
FIZIKA FANINI INTERNET TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB O'QITISH	397
Raximov O., Mamatkulov	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI TASHKIL ETISHDA KO'P OMILLI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI.....	401
Mavlyanov Majid Tuychievich	
AYRIM IQTISODIY MASALALARNI YECHISHDA TAQRIBIY SONLARNING AHAMIYATI.....	406
Otoboyeva Aziza Shakirovna, Bozorboyev Komiljon Shuxrat o'g'li, Eshdavatov Samandar Otabek o'g'li, G'aniyev Anvar Maqsud o'g'li	
ПРИМЕНЕНИЕ КОМПЛЕКСНЫХ ЧИСЕЛ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ГЕОМЕТРИИ	410
Aktamova Vasila Ukatamovna, Ahtamova Umida Ukatamovna, Mayramaliyeva Dilbar Eldorovna	
MEVA VA SABZOVOTLARNI FIZIKAVIY USULDA QAYTA ISHLASH TEXNALOGIYASI.....	417
N.Mamatkulov., M.Raxmatov., R.Berdiyev	
BEGONA O'TLAR VA ZARARKUNANDALARGA QARSHI KURASHDA ROBOTOTEXNIKA	421
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna, Usanov Yoqub Dilmurod o'g'li	
AQLLI SUG'ORISH TIZIMLARI YORDAMIDA SUV RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	425
Sulaymonov Mirobid Abdulkholikovich	
SMART TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI SOTISH: BLOCKCHAIN TEXNOLOGIYASINING QO'LLANILISHI	342
Aktamova Vasila Ukatamovna	

RAQAMLI TAHLIL YORDAMIDA O‘SIMLIKLAR UCHUN OPTIMAL O‘SISH SHAROITLARINI YARATISH	436
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna, Jumayev Azamat Uchqun o‘g‘li, Hamdullayev Jamoliddin Feruzxon o‘g‘li	
QISHLOQ XO‘JALIGIDA RAQAMLI TEXNALOGIYALARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	440
N.Mamatkulov, R.Aminov	
UY HAYVONLARINI RO‘YXATDAN O‘TKAZISHNING ZAMONAVIY USULLARI VA ULARNING QISHLOQ XO‘JALIGIDAGI IJTIMOYIY VA IQTISODIY AHAMIYATI	443
Sulaymonov Miroid Abdusolikhovich, Usanov Rashid Sharofovich	
ISSIQXONALARNING REAL VAQT REJIMIDA BOSHQARUV MONITORING TIZIMINI ISHLAB CHIQUISH, NAZORAT QILISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	448
Otoboyeva Aziza Shakirovna	
RAQAMLASHTIRISH VA EKOLOGIK INNOVATSIYALAR ORQALI O‘ZBEKISTON QISHLOQ XO‘JALIGIDA YASHIL IQTISODIYOTNI JORIY ETISH.....	454
Usanov Rashid Sharofovich	
ZARARKUNANDALAR TARQALISHINI BASHORAT QILISHDA SUN‘IY INTELLEKT MODELLARI.	458
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna	
QISHLOQ XO‘JALIGI YERLARINI GEOMETRIK MODELLASHTIRISHNI AMALGA OSHIRISHNING AMALIY YONDASHUVI.....	462
Xaknazarova Xurshidabonu Kenjayevna	
FLUTTER ASOSIDAGI O‘SIMLIKLARNI TANISH VA SOG‘LOMLIGINI TAHLIL QILISH	467
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich	
FERMERLAR UCHUN MOBIL ILOVALAR: AXBOROT, TAHLIL VA MASLAHATLAR.....	471
Aktamova Vasila Uktamovna, Axtamova Umida Uktamovna	
IOT VA AI INTEGRATSIYASI ORQALI SUVNI TEJASH.....	475
Raxmatullayeva Nozima Shodiqulovna	

KAMBAG'ALLIK MUAMMOSI, UNI BARTARAF ETISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HOZIRGI HOLATI

Kazakova Zulayho Salaxiddinovna

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar
universiteti Iqtisodiyot va menejment kafedrasida katta o'qituvchisi

Aslonov Xotamjon Sharifboy o'g'li, Esirgapov Diyor Akramovich

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar
universiteti Iqtisodiyot fakulteti talabalari

Annotatsiya: Kambag'allik dunyoning ko'plab mamlakatlarida dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Bu muammo iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatlarni qamrab olgan murakkab jarayondir. Kambag'allikning sabablari va uni bartaraf etish usullari har bir davlatning rivojlanish darajasi, iqtisodiy imkoniyatlari hamda siyosiy irodasiga bog'liq. Ushbu maqolada kambag'allik muammosi, uning kelib chiqish sabablari, unga qarshi kurashishning o'ziga xos usullari va hozirgi holati haqida fikr yuritimiz.

Kalit so'zlar: kambag'allik, iqtisodiy tengsizlik, islohotlar, bandlik, ijtimoiy siyosat.

Abstract: Poverty is one of the most pressing issues in many countries around the world. This problem is a complex process that encompasses economic, social, and political aspects. The causes of poverty and the ways to eliminate it depend on each country's level of development, economic capacity, and political will. In this article, we will discuss the issue of poverty, its root causes, unique ways to combat it, and its current state.

Key words: poverty, economic inequality, reforms, employment, social policy.

Аннотация: Бедность является одной из актуальных проблем во многих странах мира. Эта проблема представляет собой сложный процесс, охватывающий экономические, социальные и политические аспекты. Причины бедности и методы её устранения зависят от уровня развития, экономических возможностей и политической воли каждого государства. В данной статье мы рассмотрим проблему бедности, причины её возникновения, особенности борьбы с ней и текущее состояние.

Ключевые слова: бедность, экономическое неравенство, реформы, занятость, социальная политика.

KIRISH

Kambag'allik—bu jamiyat taraqqiyotiga to'sqinlik qiluvchi asosiy muammolardan biri bo'lib, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy omillar bilan chambarchas bog'liq. Jahon bankining tadqiqotlariga ko'ra, kambag'allik nafaqat odamlarning daromad darajasining pastligi, balki ularning ijtimoiy xizmatlardan foydalanish imkoniyatining cheklanganligi, iqtisodiy imkoniyatlarning torayishi va umuman, jamiyatning ijtimoiy tabaqalanishi bilan ham bog'liq.

Kambag'allik muammosi rivojlanayotgan davlatlarda yanada dolzarb bo'lib, ayniqsa, aholi sonining o'sishi, bandlik masalalarining yetarlicha hal qilinmaganligi, ta'lim va tibbiy xizmatlar sifati yetarli darajada bo'lmagan joylarda o'z ta'sirini yanada kuchaytiradi. O'zbekiston ham bu muammo bilan faol kurash olib borayotgan davlatlardan biri hisoblanadi.

Mustaqillik yillarida mamlakat iqtisodiyotida sezilarli yutuqlarga erishilgan bo'lsada, aholi daromadlari o'sish sur'ati hali ham murakkab jarayon bo'lib qolmoqda. Ayniqsa, ishsizlik darajasi, hududiy rivojlanishdagi nomutanosibliklar va kambag'allikning chuqurlashib borishi iqtisodiy islohotlarni yanada chuqurlashtirishni talab qiladi. Shu sababli, O'zbekiston hukumati kambag'allikni kamaytirish bo'yicha tizimli yondashuv ishlab chiqmoqda va bunda xalqaro tajribalardan samarali foydalanishga harakat qilmoqda.

Bundan tashqari, O'zbekistonda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar va davlat dasturlarining ushbu yo'nalishda qanday natijalarga erishayotganiga ham to'xtalib o'tiladi. Prezident Shavkat Mirziyoyev 2020-yil fevraldagi parlamentga murojaatida ilk bor O'zbekiston aholisining kambag'al qatlami haqida so'zladi. Respublika aholisining 12-15 foizi kambag'al ekani, ularning umumiy soni 4,5-5 million nafarligini ta'kidladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Adabiyotlar tahlili orqali kambag'allik muammosi va uni bartaraf etishning o'ziga xos yo'llari haqida mavjud ilmiy ishlar va tadqiqotlar o'rganildi. Sh.M.Mirziyoyevning iqtisodiy islohotlar bo'yicha qarorlari va nutqlarida 2030-yilgacha mamlakatda kambag'allik darajasini ikki baravarga qisqartirish, oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash, ovqatlanish ratsionini yaxshilash hamda qishloq xo'jaligining barqaror rivojlanishiga ko'maklashish, sog'lom turmush tarzini ta'minlash va barcha yoshdagi kishilarning farovonligiga ko'maklashish vazifalari yoritilgan.[1].

Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg'armasi hisobotlarida Jahon banki turli mamlakatlardagi kambag'allik darajasini qanday o'lchashi haqida ma'lumot beriladi. [2]. BMT Taraqqiyot dasturining kambag'allikni bartaraf etish bo'yicha strategik hujjatlarida 1966-yilning boshida Birlashgan Millatlar Tashkilotining yetakchilari butun dunyoda qashshoqlikka qarshi kurash masalalarini muhokama qilish maqsadida yig'ilib, BMTTDga asos soldilar. BMTTD mamlakatdagi iqtisodiy boshqaruv tizimini takomillashtirish, fuqarolik jamiyati va xususiy sektorni rivojlantirish, aholini ish bilan ta'minlash, qishloq joylardagi aholining turmush darajasini yaxshilashga qaratilgan keng ko'lamdagi ishlarni takomillashtirish yo'llari muhokama etilgan.[3].

2021–2030-yillarda kambag'allikni qisqartirish strategiyasida O'zbekiston Respublikasi kambag'allik darajasi, soni statistik ma'lumotlari, kambag'allikni qisqartirish bo'yicha amalga oshirilgan ilmiy tadqiqotlar hamda xalqaro tajribalar, aholining kambag'al qatlami bandligini ta'minlash, tadbirkorlik, kichik va o'rta biznesni rivojlantirish hamda inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash o'rganiladi.[4]

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Metodologik yondashuv sifatida maqolada analitik, taqqoslash tahlil usullari qo'llanilgan. Ushbu metodologiya yordamida O'zbekistonning kambag'allik darajasi, aholi umumiy daromadlarining o'sish sur'ati, jami aholiga nisbatan kam ta'minlangan aholining ulushi atroficha o'rganilib, chuqur tahlil qilingan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kambag'allikning vujudga kelishiga turli omillar ta'sir ko'rsatadi. Ulardan asosiylari quyidagilardir:

Iqtisodiy omillar – Ishsizlik, daromadlarning notekis taqsimlanishi, iqtisodiy beqarorlik va inflyatsiya kambag'allikni chuqurlashtiradi.

Ijtimoiy omillar – Ta'lim va sog'liqni saqlash tizimining yetarlicha rivojlanmagani, demografik o'zgarishlar kambag'allik darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Tabiiy va ekologik omillar – Iqlim o'zgarishi, tabiiy ofatlar va resurslarning yetishmovchiligi ham kambag'allikni keltirib chiqaruvchi omillar qatoriga kiradi.

Siyosiy omillar – Yulg'ichlik, korrupsiya va davlat boshqaruvining samarasizligi aholining iqtisodiy barqarorligiga salbiy ta'sir qiladi.

Bugungi kunda dunyoda kambag'allik darajasini kamaytirish bo'yicha turli xalqaro dasturlar amalga oshirilmoqda. Xususan, Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) tomonidan qabul qilingan Barqaror rivojlanish maqsadlari (SDG) doirasida kambag'allikni kamaytirish asosiy maqsadlardan biri sifatida belgilangan. O'zbekistonda ham kambag'allikka qarshi kurashish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Xususan, «Temir daftar», «Ayollar daftari» va «Yoshlar daftari» kabi ijtimoiy dasturlar orqali aholining ehtiyojmand qatlamlariga yordam berish tizimi shakllantirilgan.

Jumladan, «Temir daftar», «Ayollar daftari» va «Yoshlar daftari» kabi mexanizmlar orqali aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlari aniqlanib, ularga moliyaviy va iqtisodiy yordam berish yo'lga qo'yilgan. Yangi O'zbekiston yangicha ustuvor tamoyillarga, jumladan, Konstitutsiyamizda aniq belgilab qo'yilgan ijtimoiy davlat maqomiga ega bo'lib, xalqchil va insonparvar siyosat olib bormoqda. Misol uchun o'tgan yilning o'zida ko'makka muhtoj insonlarga 16 trillion so'mlik moddiy yordam va nafaqalar berildi. Kam ta'minlangan oilalarga mansub 51 ming nafar bola bog'chaga joylashtirildi, ularning 176 ming nafar a'zosiga tibbiy ko'mak ko'rsatildi, 182 ming nafari esa ijtimoiy xizmatlar bilan qamrab olindi. «Saxovat va ko'mak» jamg'armasi orqali 94 mingga yaqin kam ta'minlangan oilalarga davolanish, oziq-ovqat, kiyim-kechak, kommunal to'lovlar bilan bog'liq 130 milliard so'mlik xarajatlar qoplab berildi. «Ayollar daftari» doirasida 3,5 million nafar opa-singillarimizga 5 trillion 700 milliard so'mlik yordam ajratildi. «Yoshlar daftari» joriy etilganidan buyon 1 million 300 ming nafar ehtiyojmand

yoshlarga 1 trillion 700 milliard soʻmlik ijtimoiy yordam koʻrsatildi. Shu bilan birga, bandlikni oshirish va kichik biznesni qoʻllab-quvvatlash boʻyicha ham turli dasturlar ishlab chiqilgan.

Jahon tajribasi shuni koʻrsatadiki, kambagʻallikni kamaytirish va uni bartaraf etish uchun quyidagi usullar samarali hisoblanadi:

Taʼlim sifatini oshirish – Taʼlim imkoniyatlarini kengaytirish va malakali kadrlarni tayyorlash iqtisodiy imkoniyatlarni oshirishga yordam beradi.

Ish oʻrinlarini yaratish – Kichik va oʻrta biznesni qoʻllab-quvvatlash, sanoat va qishloq xoʻjaligini rivojlantirish orqali bandlikni oshirish mumkin.

Ijtimoiy himoya tizimini kuchaytirish – Kambagʻallarga yordam berish maqsadida ijtimoiy dasturlar, subsidiyalar va nafaqalarni koʻpaytirish muhim ahamiyatga ega.

Korrupsiyaga qarshi kurash – Davlat boshqaruvi tizimini shaffoflashtirish va qonun ustuvorligini taʼminlash orqali iqtisodiy oʻsishni jadallashtirish mumkin.

Texnologik rivojlanish – Zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy etish orqali yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yaratish mumkin.

Xitoy, Janubiy Koreya va Singapur singari mamlakatlar kambagʻallikni kamaytirishda muvaffaqiyat qozongan boʻlib, ularning tajribasi Oʻzbekiston uchun ham muhim oʻrnak boʻlishi mumkin. Ushbu mamlakatlarda asosiy eʼtibor aholining mehnat faoliyatini oshirish, taʼlim tizimini kuchaytirish va iqtisodiy barqarorlikni taʼminlashga qaratilgan. Soʻnggi yillarda mamlakatimizda kambagʻallikni qisqartirish, ehtiyojmand aholiga manzilli ijtimoiy yordam koʻrsatilishini kengaytirish, aholi daromadlarini oshirish borasida keng koʻlamli ishlar amalga oshirildi. Buning natijasida kambagʻallik darajasi 2019-yildagi 23 foizdan 2023-yilda 11 foizga qisqartirilishiga erishildi. 2025-yil yakunida kambagʻallikni 6 foizga qisqartirish koʻzda tutilmoqda. Soʻnggi uch yilda mamlakatimizda koʻmakka muhtoj 3 million aholining turmush sharoiti yaxshilanib, kambagʻallik darajasini 17 foizdan 11 foizga tushirishga erishilgan. Kelgusi uch yilda kambagʻallik darajasini 7 foizgacha pasaytirish maqsad qilingan.

1-jadval. Aholi umumiy daromadlarining oʻsish surʼati, %.

	2021	2022	2023	2024
Oʻzbekiston Respublikasi	124,9	121,6	115,4	118,5

2024-yil Oʻzbekiston aholisining umumiy daromatlari 896, 3 trillion soʻmni tashkil qilgan. Isteʼmol narxlarining oʻzgarishi sababli 2023-yilga nisbatan aholi umumiy daromadlarining real oʻsish surʼati 108,1% ni tashkil etgan. 2024-yilda aholining umumiy daromatlari nominal oʻsish surʼati esa 118,5% ni tashkil qilgan.

2-jadval. Aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmi (hududlar kesimida, ming soʻm).

Hududlar	Yillar				2024-yilni 2021-yilga nisbatan %
	2021	2022	2023	2024	
Oʻzbekiston Respublikasi	15421,7	18373,9	20764,5	24111,9	156,4
Qoraqalpogʻiston Respublikasi	11731,8	13779,1	15037,5	16858	143,7
Andijon viloyati	13449,7	16443,6	19236,1	21926,3	163,0
Buxoro viloyati	18910	22320,7	24267,7	27508	145,5
Jizzax viloyati	13668,5	15567,4	17389,2	19435,1	142,2
Qashqadaryo viloyati	12597,9	15054,4	16366,7	18473,5	146,6
Navoiy viloyati	25887,5	28358,1	32537	38112,3	147,2
Namangan viloyati	11915,5	14415,1	15291,1	16849	141,4
Samarqand viloyati	13231,2	15721	16701,5	19215,4	145,2
Surxondaryo viloyati	12282,4	15031,9	16205,8	17880	145,6
Sirdaryo viloyati	13185,1	15028,4	16954,9	19036,5	144,4
Toshkent viloyati	16957,8	19122,6	21563,1	25123,3	148,2
Fargʻona viloyati	11741	14350,6	17320,7	19119,9	162,8
Xorazm viloyati	16292,2	20155,2	20509,2	23410,8	143,7
Toshkent shahri	31502	38143,6	47183,4	60594,4	192,4

2024-yil aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmida Toshkent shahrida (60 594,4 ming so'm) hamda Navoiy (38 112,3 ming so'm), Buxoro (27 508,0 ming so'm) va Toshkent (25 123,3 ming so'm) viloyatlarida o'rtacha respublika darajasidan yuqori ko'rsatkichlar qayd etilganligi kuzatildi. 2024-yil aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmining eng quyi ko'rsatkichlari Namangan viloyati (16 849,0 ming so'm), Qoraqalpog'iston Respublikasi (16 858,0 ming so'm) va Surxondaryo viloyatida (17 880,0 ming so'm) qayd etildi.

2-jadvalni tahlil qilishdan shuni ko'rish mumkinki aholi jon boshiga umumiy daromadlar hajmi (hududlar kesimida) 2024-yilni 2021-yilga nisbatan o'zgarishi O'zbekiston Respublikasi bo'yicha 156,4% ga oshgan, hududlar kesimida yuqori o'sish Toshkent shahri (192,4%), Andijon viloyati (163,0%), Farg'ona viloyati (162,8%), eng kam o'sish Namangan viloyati(141,4%), Jizzax viloyati(142,2%), Qoraqalpog'iston Respublikasi(173,7%) hamda Xorazm viloyati(143,7%)larni tashkil etmoqda.

3-jadval. Jami aholiga nisbatan kam ta'minlangan aholini ulushi, %.

Hududlar	2017	2018	2019	2020
O'zbekiston Respublikasi	11,9	11,4	11	11,5
Qoraqalpog'iston Respublikasi	26,3	25,9	14,8	14,6
Andijon viloyati	8	7,9	11,9	12
Buxoro viloyati	9,2	8,9	8,3	8,6
Jizzax viloyati	14,3	14	12,7	12,9
Qashqadaryo viloyati	22,4	20,9	12	13,6
Navoiy viloyati	12,9	12,2	7,5	8
Namangan viloyati	14,3	14	15,2	15,3
Samarqand viloyati	9,1	8,6	9,8	10,6
Surxondaryo viloyati	19,2	18,7	14,5	14,7
Sirdaryo viloyati	16,1	15,3	13,6	12,3
Toshkent viloyati	7	6,5	8,1	9,1
Farg'ona viloyati	7,3	6,6	13,5	14,5
Xorazm viloyati	12,9	12,5	13	13
Toshkent shahri	0,6	0,4	1,9	2,6

3-jadvalni tahlil qilishdan shuni ko'rish mumkinki, jami aholiga nisbatan kam ta'minlangan aholini ulushi 2020-yilni 2017-yilga nisbatan o'zgarishi O'zbekiston Respublikasi 0,4, Qoraqalpog'iston Respublikasi 11,7 , Buxoro viloyati 0,6 , Jizzax viloyati 1,4 , Qashqadaryo viloyati 8,8 , Navoiy viloyati 4,9 , Surxondaryo viloyati 4,5, Sirdaryo viloyatida 3,8 foizga kamayishi ta'minlangan. Andijon viloyati 4 , Namangan viloyati 1 , Samarqand viloyati 1,5 , Toshkent viloyati 2,1 , Farg'ona viloyati 7,2 , Xorazm viloyati 0,1 , Toshkent shahrida 2 foizga oshgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Kambag'allik – bu jahon miqyosida dolzarb bo'lib turgan murakkab muammolardan biri bo'lib, uning iqtisodiy va ijtimoiy jihatlari chuqur tahlil qilinishi lozim. O'zbekistonda bu borada keng ko'lamlı islohotlar amalga oshirilayotgan bo'lsada, hali ham bajarilishi lozim bo'lgan vazifalar talaygina. Davlat tomonidan qabul qilingan strategik chora tadbirlar aholi turmush darajasini oshirish, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan bo'lib, uzoq muddatli istiqbolda barqaror natijalarga erishish imkonini beradi. Shu bilan birga, jahon tajribasidan kelib chiqib, iqtisodiy o'sishni tezlashtirish, investitsiyalarni jalb qilish, mehnat bozorini rivojlantirish kabi masalalarga e'tibor qaratish lozim. Xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish, tadbirkorlikni rivojlantirish va ta'lim tizimini takomillashtirish orqali kambag'allikni sezilarli darajada kamaytirish mumkin. Kelgusida iqtisodiy islohotlarning davom ettirilishi, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash, aholini mehnat bozoriga jalb qilish va ta'lim sohasini rivojlantirish orqali mamlakatda kambag'allik muammosini bartaraf etish mumkin. Shu sababli, davlat va jamiyatning uzviy hamkorligi asosida iqtisodiy taraqqiyotga erishish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash bugungi kunning eng muhim vazifalaridan biri bo'lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning iqtisodiy islohotlar bo'yicha qarorlari va nutqlari.
2. Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg'armasi hisobotlari–O'zbekistonda kambag'allik darajasi va uning dinamikasi.
3. BMT Taraqqiyot dasturining kambag'allikni bartaraf etish bo'yicha strategik hujjatlari.
4. 2021-2030 yillarda kambag'allikni qisqartirish strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi. 2021.
5. Kazakova, Z. S., & Aslonov, X. (2023). QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI O'RNI. The Journal of Economics, Finance and Innovation, 391-398.
6. Kazakova, Z. S., & Nazarova, M. Sh. (2023). Sostoyaniye i tendensii razvitiya selskogo xozyaystva v uzbekistane. Nauchnyy Fokus, 1(7), 681-686.
7. Salamov, I., Jonibekov, F. B., Kazakova, Z. S., & Nazarova, M. Sh. (2022). SAMARQAND VILOYATINING IQTISODIY TARMOQLARIDA INNAVASIYA VA RAQAMLI IQTISODIYOTNI JORIY ETISHNING ISTIQBOLDAGI IMKONIYATLARI. Current Issues of Bio Economics and Digitalization in the Sustainable Development of Regions (Germany), 482-485.
8. Salamov, I., Jonibekov, F., Kazakova, Z., & Nazarova, M. (2022). The Role of Investments in Ensuring the Economic Stability of Livestock and Prospective Opportunities. INTERNATIONAL JOURNAL OF BIOLOGICAL ENGINEERING AND AGRICULTURE, 1(3), 1-4.
9. Salaxiddinova, K. Z., & Iskandarova, I. I. (2024). OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI YETISHTIRISHNING HUDUDIY JIHATLARI. SO'NGI ILMIY TADVIQOTLAR NAZARIYASI, 7(2), 247-256.
10. Sh, N. M., & Kazakova, Z. S. (2024). Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirishning hududiy jihatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT Jurnalii.
11. Sh, N. M., & Kazakova, Z. S. (2024). Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnalii.
12. Sh, N. M., & Kazakova, Z. S. Tarmoq mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning iqtisodiy samaradorligi YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT Jurnalii. 2024 yil. 18-19 aprel. "Raqqamli iqtisodiyot sharoitida agroiqtisodiyot va buxgalteriya hisobining dolzarb muammolari va ularning yechimlari" professor N. Sanayev tavalludining, 85.
13. Salamov, I., Nazarova, M., Kazakova, Z., Jonibekov, F., Kudratov, R., Ulmasova, O., ... & Xudayberdiyeva, M. R. (2024). Faol tadbirkorlar faoliyatida kambag'al oilalarni iqtisodiy-ijtimoiy holatini yaxshilash imkoniyatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(2).
14. Salamov, I., Kazakova, Z. S., Nazarova, M. S., & Jonibekov, F. B. (2022). Prospects for digitalization of order tables in infrastructure development in agriculture of the republic of uzbekistan.
15. Salaxiddinova, K. Z. (2023). Bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiyot va buxgalteriya hisobini o'qitish metodikasi. Periodica Zamonaviy falsafa, ijtimoiy va gumanitar fanlar jurnalii, 18, 66-68.
16. Nazarova, M. S., & Kazakova, Z. S. (2024). Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(2).
17. Nazarova, M., & Kazakova, Z. (2023). Paxta-to'qimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(11-12).
18. Kazakova, Z. S., & Jiyonov, Sh. R. (2025). PROBLEMY I PERSPEKTIVY RAZVITIYA JIVOTNOVODSTVA V UZBEKISTANE. AMERICAN JOURNAL OF BUSINESS MANAGEMENT, 3(3), 55-61.
19. Salaxiddinova, K. Z., & Raxmonberdiyevich, J. S. (2025). OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA QISHLOQ XO'JALIGI HOLATI TAHLILI. AMERICAN JOURNAL OF BUSINESS MANAGEMENT, 3(3), 30-37.
20. Nazarova, M. Sh., Kazakova, Z. S., & Berdikulov, R. A. U. (2025). VOZMOJNOSTI EKONOMICHESKOY EFFEKTIVNOSTI OT EKSPORTA FRUKTOV, OVOYIY I VIINOGRADA. AMERICAN JOURNAL OF BUSINESS MANAGEMENT, 3(2), 188-191.
21. Kazakova, Z., & Nazarova, M. (2024). Oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirishning hududiy jihatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
22. Nazarova, M., & Kazakova, Z. (2024). Tarmoq mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning iqtisodiy samaradorligi. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
23. Kazakova, Z., Abdullayev, S., & Sunnatullayev, M. (2024). Raqqamli iqtisodiyotning o'zbekistondagi holati va uning rivojlanish istiqbollari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
24. Kazakova, Z., Ulmasov, A., & Botirov, B. (2024). Qishloq xo'jaligi iqtisodiyotini rivojlantirishda raqqamli texnologiyalarning o'rni va ahamiyati. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
25. Salamov, I., Nazarova, M. Sh., & Kazakova, Z. S. (2024). INFRATUZILMADA BANDLIKNI TA'MINLASH VA KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI IMKONIYATLARI. In The World Of Science and Education, (15 noyabr EN), 36-39.
26. Ablalulovich, IG, Salaxiddinova, KZ, Uytalovich, NU, & Matlubovich, TO (2020). Paxta-to'qimachilik klasterini tashkil etishning hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri. International Engineering Journal For Research & Development, 5 (4),5-5.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. maxsus son / № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>